Jak prowadzić dialogi?

Dialog w tekście literackim jest rozmową dwóch postaci. I tu najbardziej liczy się realizm. Jest on jedną z najważniejszych rzeczy w dialogach. Rozmowa dwóch pijaków nie będzie pełna elokwencji, ale najprostszych sformułowań, wulgaryzmów, potocyzmów itp. Dlatego ważne, żeby używać słów odpowiednich do postaci, które je wypowiadają. Rzadko słyszymy np. zdania wielokrotnie złożone. Raczej często występuje słyszalna kropka. Rozmowa składa się z krótszych wypowiedzi, ale czym innym jest dyskusja polityczna czy naukowa. Co za tym idzie, można używać wszelkich powtórzeń i błędów. Nie zapominajmy o poziomie intelektualnym postaci. Inteligent nie będzie mówił jak wieśniak.

Wypowiedzi bohaterów są jedną z ważniejszych rzeczy ich charakteru. Terry Pratchett dobrze to ukazał w swoich książkach poprzez specyficzne mówienie, częste zwroty, jąkanie się itd. Nie możemy jednak zapominać o ortografii i interpunkcji. W tym drugim przypadku dopuszczalne jest wyeliminowanie przecinków, a nawet spacji, jeśli postać szybko coś mówi.

Oczywiście dopuszczalne są eksperymenty autora i używanie dziwnych, wręcz nieprawdopodobnych zwrotów, jak choćby u Gombrowicza. Jednak wszystko powinno być odpowiednie do tego, co piszemy. Jeśli pracujemy nad realistycznym tekstem wszystko musi być rzeczywiste. Inaczej sytuacja wygląda z groteską czy humoreską.

Wielkie litery powinny być używane, mimo że tego raczej nie słychać. Więc piszemy: Bóg, Polska itp. Tu też sytuacja nie jest jasna, np. w opowiadaniach Wodehouse'a, gdzie bohater jest wyczulony na to, że jego nazwisko jest z małej litery. Oczywiście mowa o humoreskach.

Może jeszcze przykład.

Dobrze ubrany mężczyzna podszedł ze wstrętem do pijanego kloszarda.
- Przepraszam, którędy trafię na dworzec centralny?
- Co? – Kloszard miał nieprzyjemny, charkliwy głos.
- Gdzie jest dworzec?
- Jaki?
- Centralny.
- Tam. – Kloszard wskazał gdzieś ponad ramieniem mężczyzny.
Dżentelmen odwrócił się i został pozbawiony przytomności.
- I co, kurwa? Myślisz, że mam brudne szmaty, taa? Wezmę se twoje!

Widać, kto jest intelektualistą, a kto nie. Dialog w dużej części mówi nam o zdarzeniu. Patrząc z daleka, moglibyśmy nie wiedzieć, co się dzieje.

W dużej mierze od nas zależy, czy dialog może być ciekawy. Realistyczny, nie znacz nudny. Jeśli ma być nieciekawy, to skracamy. Musimy też być konsekwentni. Jeśli w pierwszym rozdziale bohater będzie pełen sarkazmu i goryczy, a w drugim uprzejmości i kultury, może wydać się to niedopracowane, o ile nie ma mowy o nagłej przemianie.

W pewnym sensie dialog jest luźniejszy niż reszta tekstu, ale też wymaga pracy, by mógł interesować. Zawsze warto przeczytać go głośno i wsłuchać się. Czasem warto w dialogu coś powtórzyć. Przecież sami nie zapamiętujemy wszystkiego od razu. Można go też upiększyć wtrąceniami o czynnościach, mowie ciała bohaterów.

_____

Mam nadzieję, że pomogłem. Gdybyście dostrzegli, jakieś braki lub uwagi, byłbym wdzięczny za napisanie tego w komentarzu, by móc to poprawić.

Kopiowanie tekstów, obrazów i wszelakiej twórczości użytkowników portalu bez ich zgody jest stanowczo zabronione. (Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U. 1994 nr 24 poz. 83 z dnia 4 lutego 1994r.).

Polter13, dodano 20.04.2010 19:05

Dokument został wygenerowany przez www.portal-pisarski.pl.